

& hoc modo tam differentia, quam proprium, immediate de indiuiduis prædicantur: quia nihil mediat, quod talem habeat modum prædicandi, scilicet, in quale quid. Alio modo aliquid prædicatur immediate inmediate causæ, vel subiecti: & hoc modo non prædicatur differentia immediate de indiuiduis: nam mediat species: ut probat argumentum. Exemplum huius patet in Auo, & nepote: Auuus enim immediate respicit nepotem: quamuis in ratione causæ, & Physice, mediet filius.

QVÆST. VI.

An differentia prædicetur in quale?

Risibile enim est mortale de homine prædicatum in eo quod quale est homo dicitur; sed non in eo quod quid est. Cap. eod.

VAERITUR de vltima particula secundæ definitionis differentie: scilicet, an differentia prædicetur in quale? quod non videtur: quia quid dicitur à quidditate: Differentia prædicatur quidditatem eius, cuius est: aliter non poneretur in definitione eius: igitur prædicatur in quid.

Item, si prædicatur in quale: igitur est qualitas: consequens est falsum: quia accidens est posterius substantia: differentia est prior specie.

Item, si prædicatur in quale: prædicatur denominatiue: consequens est falsum: quia quod prædicatur denominatiue, prædicat aliam essentiam à subiecto.

Item, si prædicatur in quale: prædicatur denominatiue: consequens est falsum: quia quod prædicatur denominatiue, prædicat aliam essentiam à subiecto.

Item, prædicatio denominatiua distinguitur contra prædicationem vniuocam; per Aristot. in Prædicamentis: differentia autem prædicatur vniuoce: sicut species, & genera; per Arist. in prædicamentis cap. de substantia in secundâ proprietate: ergo non denominatiue.

Ad oppositum est Porphyrius.

Dicendum: quod differentia prædicatur

in quale: quod ostendit Author dupliciter. Primo quia ad quæstionem factam per quale, conuenienter respondetur per differentiam. Secundo, quia sicut est in composito reali; ita proportionabiliter est in composito rationis: in composito autem reali est aliquid habens rationem materiæ, & aliquid rationem formæ: igitur in composito rationis erunt aliqua illis proportionabilia: nam omnia, ex quibus fit vnum per se, alterum est, ut potentia, alterum, ut actus; per Arist. 8. Metaph. differentia autem non habet modum materiæ: quia non est indeterminata, nec in potentia; quæ propria sunt materiæ: ergo habet modum formæ: forma vero, & qualitas, & actus idem sunt: ergo habet modum qualis respectu speciei: & hoc est prædicari in quale.

Tex. com. 6. 9. & 15.

Intelligendum tamen: quod sicut est actus duplex: primus, qui facit ens simpliciter in actu: & secundus, qui præsupponit ens in actu, & tunc facit ens in actu talis: sic est forma duplex, & qualitas duplex: & ita à qualitate duplici duplex est modus, qualis, differentia sumitur à primo actu, scilicet, à forma specifica, quæ est qualitas essentialis: & ideo prædicatur in quale essentiali, non accidentali: sicut alia duo vni uersalia sequentia.

Ad primum argumentum dicitur: quod ad prædicari in quid non sufficit, quod prædicet quid; sed quod prædicet quid, per modum quid: differentia autem prædicat essentiam per modum infortantis, non per modum subsistentis.

Ad secundum dico: quod est qualitas, secundum quod dicitur 5. Metaph. sed non ut qualitas est vnum generalissimum; sed æquiuoce, ut forma, qualitas, & actus, sunt eadem transcendentia.

Ad tertium dico: quod consequentia non valet: quia oportet addere in antecedente; quod prædicat aliam naturam: & illud est falsum; & sine illo non sequitur consequens. Vel aliter; quod accepto quali accidentali in antecedente, valet consequentia: sed sic non ponitur antecedens verum: nam denominatiuum differt à principali solo casu; id est cadentia ad subiectum: & illud tantum conuenit his, quæ prædicantur in quale accidentale: quia quod prædicatur

Tex. Com. 10.

tur in quale essentiali, non habet ipsum pro subiecto; ut accidens dicitur esse in subiecto.

Contra responsionem ad primum argumentum: si prædicet quid, & non per modum quid: igitur illud, quod prædicat, & modus, sub quo prædicat, sunt opposita.

Dico: quod opposita debent fieri circa idem: ideo quid, ut res, & quale, ut modus, non opponuntur: sed res rei, & modus modo: ut plurale significatum, & singulare, ut modus, non opponuntur: sunt enim simul in hac dictione, plurale, &c.

Summa textus simul & explicatio.

Questio hæc ex dictis in diuersis locis; maxime quæst. 7. de genere manet explicata: in qua Doctor maioris expressionis gratia, inquirat, an prædicari in quale conueniat differentie: partem negatiuam probat triplici principali argumento: nam quartum solum est probatio falsitatis consequentis tertij argumenti; quod cum reliquis clarissime est formatum: & omnia sunt clarissima: quibus non obstantibus ait. Quod differentia prædicatur in quale essentiali: hanc probat auctoritate Porphyrii, super quam præsentem quæstionem disputat; & præterea duabus rationibus ab ipso Porphyrio factis, quæ etiam clare sunt. Tandem soluit argumenta, & pro illorum solutione aduertit, qualitatem esse quid æquiuocum ad formam specificam, & ad generalissimum qualitatis: quare in præsentibus sumitur primo modo: & ita argumenta non concludunt: & quia cuncta patent in littera; pro hac quæstione dicta sufficiant.

Conclus.

QVÆST. VI.

An mortale sit differentia animalis rationalis diuisiua, & hominis constitutiua?

Assignant & hoc modo: Differentia est, qua differunt à se singula. Nam que secundum genus non differunt. Sumus enim animalia nos, & irrationalia: sed aditum rationale des-

iuixit nos ab illis, rationales sumus nos, & dij: sed mortale oppositum nobis distinxit nos ab illis. Cap. eod.

IRCA quartâ definitionem differentie quaeritur, an mortale sit differentia animalis rationalis diuisiua, & hominis constitutiua? quod sic videtur per Porphyrium hic, & in capitulo de specie.

per Porphyrium hic, & in capitulo de specie.

Item: rationale non est vltima hominis differentia: ergo præter illam oportet addere aliam: illa autem non est nisi mortale. Probatio antecedentis: vltima differentia conuertitur cum definito: sed rationale non conuertitur cum homine: quia inest Intelligentiis: ut hic dicit Porphyrius, & Aristote Cap. 3. les primo ethicorum.

Dicitur: quod æquiuoce inest illis, & nobis.

Contra: per Arist. 2. de anima: potentia distinguuntur per actus: & actus per obiecta: obiecta autem actus intelligenti eorum, & nostri, idem est, scilicet, quod quid est rei materialis: saltem idem genere: ergo potentia naturalis vniuoca.

Item, si rationale sit vltima hominis differentia: ergo irrationale erit differentia vltima constitutiua alterius speciei tantum: quia differentie diuisiue additæ generi similiter species constituantur.

Ad oppositum: animal rationale non prædicatur in quid de differentibus specie: ergo non est genus: antecedens patet: quia Intelligentiæ, cum non sint substantiæ animatæ sensibiles, non erunt animalia; per locum à definitione: & præter nos, illæ sunt tantum rationales: ergo animal rationale non habet differentias diuisiuas.

Item, mortale non constituit speciem: probatio: differentia sumitur à forma. Vnde inest speciei, ratione formæ: mortale tantum, ratione materiæ: quia materia est principium, quare res potest esse, & non esse, per Arist. 7. Metaph. hoc intelligitur tantum de materijs indiuidualibus, quæ non pertinent ad speciei

Tex. com. 33. & 37.

Tex. com. 22.